مهمترین بیماری اپیدمیک در دوره قاجار چه بود؟

۲۸ فروردین ۱۴۰۰ ساعت ۱۴:۲۰

مالاریا (نوبه، حمی ورمی، تب و لرز)، مهمترین بیماری اپیدمیک در ایران قاجار بود. بیماری توانفرسا و در موارد بسیاری نیز کشنده بود و در تمام کشور به ویژه در سواحل تحت حاره‌ای خزر (گیلان، مازندران و استر آباد) وجود داشت.

مهمترین بیماری شایع در دوره قاجار، بیماری مالاریا بود. این بیماری در نقاط خاصی از ایران فراگیری بیشتری داشت و به دلایل غیرمستقیم بر وضعیت معیشتی خانواده‌ها و به تبع آن وضع اقتادی کشور تأثیر منفی می‌گذاشت.

«مالاریا (نوبه، حمی ورمی، تب و لرز)، مهمترین بیماری اپیدمیک در ایران قاجار بود. بیماری توانفرسا و در موارد بسیاری نیز کشنده بود و در تمام کشور به ویژه در سواحل تحت حاره‌ای خزر (گیلان، مازندران و استرآباد) وجود داشت. در منطقه مذکور، بدلیل باران‌زایی، آب و هوای تحت حاره‌ای و شالیزارهای آبی برنج، هر فردی با مالاریا آلوده بود. شیوع این بیماری بر بهره‌وری جامعه تأثیر مستقیم داشت، زیرا مردم آلوده اغلب توانایی کار نداشتند. در مواقعی هم تأثیر منفی بر روی برون ده محصول داشت، زیرا موجب افت نیروی کار کافی (در زمان‌های حساس چرخه کشاورزی) می‌گردید. هر چند فلات مرکزی خشک و بایر بود، ولی مالاریا همچنان در آنجا نیز شیوع داشت؛ زیرا شیوه‌های آبیاری و روش‌های نگهداشت آب و پیوستگی مرداب‌ها با رودخانه‌ها، به گسترش مالاریا کمک می‌کرد. از این رو، مناطقی بودند که بروز مالاریا در آنجاها تقریباً مشابه سواحل دریای خزر بود. نلیگان بویژه از مناطق حاصلخیز شهریار و خار، نزدیک تهران یاد می‌کند که شرایط چنان بد بود که مردم در حوالی ۱۹۲۰ از حکومت مرکزی برای این بحران، راه برون‌رفت را طلب کردند زیرا بسیاری هر سال می‌مردند. البته نتیجه این اعتراض فقط مقداری پند و اندرز بود نه کینین کافی و از این رو، نتیجه بسیار ناچیزی عاید مردم گردید.»

منبع: ویلم فلور، سلامت مردم در ایران قاجار، ترجمه دکتر ایرج نبی‌پور، تهران، انتشارات دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی بوشهر، ۱۳۸۷، ص ۱۰

آدرس مطلب :
https://www.cafetarikh.com/news/۴۸۲۹۵/مهمترین-بیماری-اپیدمیک-دوره-قاجار